

**DORADZTWO W ZAKRESIE ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI
POZAROLNICZEJ**

**Metodyka doradzenia
Świadczenie usług doradczych w ramach
PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH
2014-2020**

Zatwierdzona przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
pismo SAR.drw.6547.38.2018 z dnia 10.09.2018 r.

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp	3
II.	Ogólne zasady świadczenia usługi doradczej „Doradztwo w zakresie rozpoczęcia działalności pozarolniczej”	4
III.	Dokumenty wspólne dla wszystkich usług doradczych – wykaz	9
IV.	Harmonogram realizacji programu doradczego	10
V.	Narzędzia pracy doradczej	11
VI.	Załączniki	11

I. Wstęp

Duże rozdrobnienie gospodarstw oraz duża liczba osób zatrudnionych w rolnictwie rodzi wiele problemów. Wielokrotnie dochód z rolnictwa nie jest wystarczający do utrzymania rodziny, dlatego też rolnicy szukają dodatkowego dochodu poza rolnictwem.

Doradztwo w tym obszarze jest kierowane do rolnika, małżonka rolnika oraz domownika rozważających rozpoczęcie działalności pozarolniczej. Doradztwo obejmuje opracowanie Planu Rozwoju Działalności Pozarolniczej. Rolnicy planujący rozpoczęcie działalności pozarolniczej muszą mieć świadomość, iż wiąże się to ze zmianą charakteru dotychczasowej pracy. Działalność pozarolnicza będzie wiązała się z obowiązkiem prowadzenia dokumentacji na rzecz urzędu skarbowego, urzędu gminy i innych instytucji.

W początkowym etapie rozwoju działalności pozarolniczej gospodarstwo rolne wraz ze swoim potencjałem ekonomicznym może być znaczącym wsparciem pozwalającym przezwyciężyć różne trudności finansowe. Opracowanie rzetelnego Planu Rozwoju Działalności Pozarolniczej pozwala oszacować realne szanse powodzenia całego przedsięwzięcia, a beneficjent wyposażony w tą wiedzę może podjąć właściwą decyzję.

II. Ogólne zasady świadczenia usługi doradczej „Doradztwo w zakresie rozpoczęcia działalności pozarolniczej”

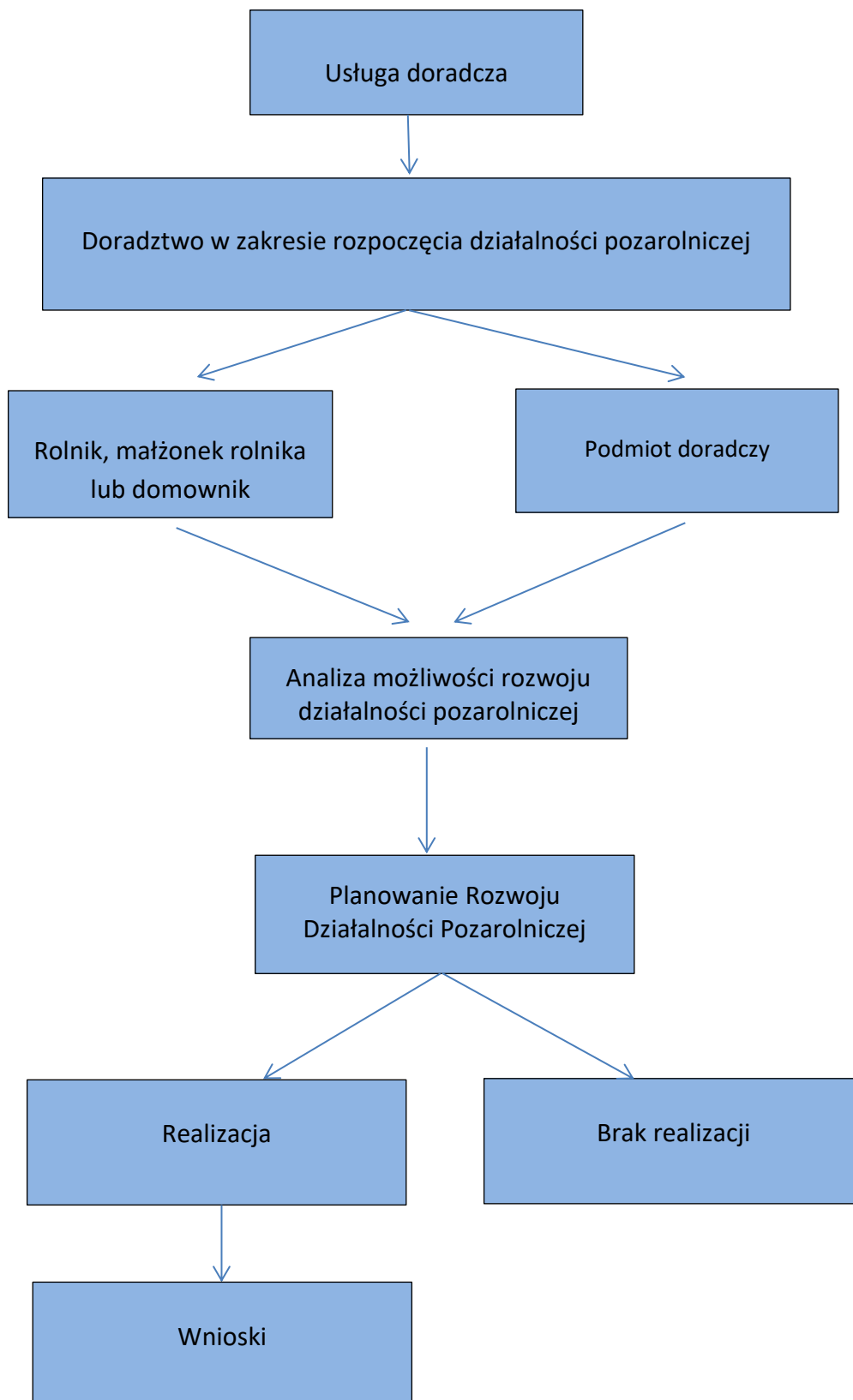
Usługa doradcza w zakresie rozpoczęcia działalności pozarolniczej adresowana jest do rolnika, małżonka rolnika lub domownika.

Usługa doradcza w zakresie rozpoczęcia działalności pozarolniczej polega na opracowaniu Planu Rozwoju Działalności Pozarolniczej, monitorowaniu jego wdrożenia oraz wsparciu merytorycznym w początkowej fazie rozwoju działalności pozarolniczej. Usługa doradcza obejmuje cztery etapy, dwa związane z projektowaniem działalności oraz dwa związane z wdrożeniem:

- etap analizy zasobów gospodarstwa,
- etap opracowania Planu Rozwoju Działalności Pozarolniczej (w Planie Rozwoju Działalności Pozarolniczej duży obszar poświęcony jest części opisowej, w której ma być przeprowadzona dokładna analiza otoczenia, w jakim będzie tworzona działalność pozarolnicza - to jest ten obszar, na którym powinien skupić się doradca,
- etap monitorowania wdrożenia i realizacji planu,
- etap podsumowania.

Na podstawie przeprowadzonej analizy beneficjent powinien uzyskać pełną informację, jakie są mocne i słabe strony oraz ryzyko planowanego przedsięwzięcia. W oparciu o opracowany Plan Rozwoju Działalności Pozarolniczej beneficjent będzie miał możliwość podjęcia świadomej decyzji o wdrożeniu lub zaniechaniu działania.

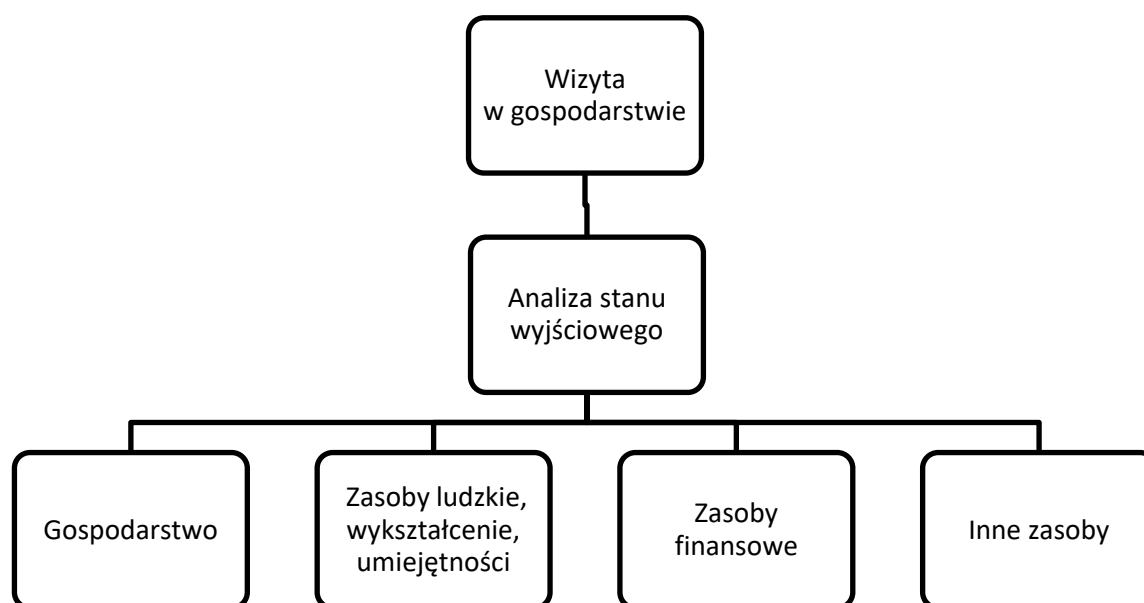
Schemat korzystania z usługi:

Realizacja usługi doradczej

I etap: Analiza

Pierwszym i podstawowym krokiem jest pełna analiza stanu zastanego. Rzetelna ocena stanu wyjściowego pozwoli na określenie realnych możliwości założenia i w dalszym etapie rozwoju działalności pozarolniczej. Podstawą prawidłowo wykonanej analizy jest wizyta w gospodarstwie rolnym.

Wyniki analizy dostarczą wiedzy na temat zasobów (finansowych, materialnych, ludzkich, przyrodniczych, kulturowych i innych) będących w dyspozycji rolnika. Rzetelna wiedza na temat zasobów (aktywów i pasywów) jest punktem wyjścia do budowania planu rozwoju działalności pozarolniczej oraz dostarcza wiedzy na temat możliwości korzystania z wolnych zasobów gospodarstwa (np. ziemi, budynków, maszyn). Ważnym elementem analizy jest kwestia siły roboczej oraz kwalifikacji i doświadczenia beneficjenta w zakresie planowanego przedsięwzięcia - od niej w dużej mierze zależy sukces całego przedsięwzięcia. Kolejnym elementem objętym analizą jest sytuacja finansowa rolnika – zasoby finansowe, zadłużenie, zdolność kredytowa. W uzasadnionych przypadkach (np. planując działalność agroturystyczną) analizę należy poszerzyć o zasoby przyrodnicze, kulturowe i społeczne środowiska, w którym funkcjonuje gospodarstwo.

Prowadząc analizę doradca posługuje się formularzem Planowanie Rozwoju Działalności Pozarolniczej, wersja Excel. Formularz umożliwia zebranie informacji o wolnych zasobach gospodarstwa, które mogą być wykorzystane do budowy działalności pozarolniczej.

Wizytując gospodarstwo doradca współdziała z rolnikiem w ustaleniu, które z zasobów mogą być wykorzystane przy organizowaniu działalności pozarolniczej. Stosowanie zasady wykorzystania dostępnych zasobów (np. budynków, wiedzy, doświadczenia,) obniża wysokość nakładów w początkowym okresie urządzania działalności pozarolniczej.

II etap: Opracowywanie Planu Rozwoju Działalności Pozarolniczej

Na podstawie wyników analizy doradca w porozumieniu z rolnikiem wybiera najlepszy z dostępnych scenariuszy postępowania i opracowuje Plan Rozwoju Działalności Pozarolniczej. Na tym etapie niezbędna jest ścisła współpraca doradcy z rolnikiem.

W trakcie opracowywania Planu Rozwoju Działalności Pozarolniczej doradca korzysta z narzędzia Plan Rozwoju Działalności Pozarolniczej, wersja Excel oraz stosuje następujące zasady:

- planuje koszty oraz przychody na realnym poziomie,
- uwzględnia ryzyko związane z tym działaniem planując zaciągnięcie kredytu,
- jeśli beneficjent będzie ubiegać się o wsparcie finansowe z funduszy UE, przeprowadza symulację finansową, która zakłada uzyskanie wsparcia finansowego z tego źródła,
- monitoruje i analizuje aktualne trendy rynkowe w danej branży oraz fachową literaturę.

Po opracowaniu Planu Rozwoju Działalności Pozarolniczej doradca przedstawia rolnikowi w jasny i wyczerpujący sposób propozycję rozwoju działalności pozarolniczej.

Informacja na temat projektu działalności powinna obejmować:

- scenariusz postępowania rolnika przy uruchamianiu działalności,
- mocne strony projektu,
- ocenę ryzyka związanego z uruchomieniem i prowadzeniem działalności,
- możliwość pozyskania wsparcia finansowego z funduszy unijnych,
- możliwość pozyskania wsparcia finansowego z środków krajowych (np. mikropożyczki, instrumenty zwrotne, środki z powiatowych urzędów pracy itp.).

Po naniesieniu ewentualnych poprawek i uzgodnieniu ostatecznej wersji dokumentu doradca drukuje Plan Rozwoju Działalności Pozarolniczej. Dokument podpisuje beneficjent i doradca.

III etap: Realizacja PRDP bądź brak realizacji

Na podstawie przeprowadzonej analizy zasobów, opracowanego Planu Rozwoju Działalności Pozarolniczej oraz oceny ryzyka rolnik podejmuje świadomą decyzję o wdrożeniu planu w życie lub zaniechaniu działania.

Usługa nie musi kończyć się aktem finalnym czyli rozpoczęciem działalności pozarolniczej. Jeżeli beneficjent nie zdecyduje się na akt finalny usługa może skończyć się po roku.

W przypadku podjęcia decyzji o wdrożeniu Planu Rozwoju Działalności Pozarolniczej doradca pozostaje w kontakcie z rolnikiem i monitoruje realizację przedsięwzięcia. Rolą doradcy jest wsparcie merytoryczne w trakcie realizacji działalności pozarolniczej. To wsparcie może mieć różny charakter w zależności od zaistniałej sytuacji. W przypadku gdy w otoczeniu prowadzonej działalności pojawią się inne uwarunkowania to doradca powinien zaktualizować Plan Rozwoju Działalności Pozarolniczej aby rolnik miał pełny obraz sytuacji ekonomicznej w jakiej się znajduje. Świadcząc usługę należy pamiętać, że rolą doradcy jest pomoc w rozwiązywaniu problemów, które z pewnością pojawią się w trakcie realizacji, natomiast ostateczną decyzję dotyczącą zakresu realizacji przedsięwzięcia podejmuje rolnik.

IV etap: Wnioski

Po zakończeniu usługi doradca wraz z rolnikiem podsumowuje proces uruchomienia przedsięwzięcia: dokonuje analizy podjętych działań, oceny efektów, przyczyn ewentualnych trudności. Etap ten może być źródłem informacji o dodatkowych potrzebach doradczych, informacyjnych lub kształceniowych rolnika.

III. Dokumenty wspólne dla wszystkich usług doradczych - wykaz

1. Informacje o gospodarstwie, rolniku i analiza możliwości rozwoju.
2. Zakres realizacji programu doradczego.
3. Karta usługi doradczej.
4. Oświadczenie o realizacji programu doradczego.
5. Raport z realizacji programu doradczego.

IV. Harmonogram realizacji programu doradczego*(zadania i opis czynności wykonywanych w kolejnych latach realizacji programu doradczego)*

L.p.	Zadanie	Opis czynności w ramach zadania	Dokumentacja	Termin realizacji (w latach)
1	Kwalifikacja wnioskodawcy	Wizyta u beneficjenta: Sprawdzenie kryterium dostępności wnioskodawcy do usługi	Lista kontrolna	I rok – przygotowanie do sporządzania PRDP
2	Opracowywanie PRDP	Wizyta u beneficjenta: I etap Analiza	PRDP - analiza	I rok – przygotowanie do sporządzania PRDP
3	Opracowywanie PRDP	Praca w biurze II etap Opracowywanie PRDP	PRDP	I rok
4	Opracowywanie PRDP	Wizyta u beneficjenta III etap Realizacja PRDP	PRDP	I rok
5	Omówienie przebiegu realizacji przedsięwzięcia	IV etap Wnioski	PRDP	II rok

V. Narzędzia pracy doradczej

1. Kryterium podstawowe dostępu do usługi „Doradztwo w zakresie rozpoczęcie działalności pozarolniczej” – lista sprawdzająca.

Lp.	Kryteria dostępu do usługi	TAK	NIE
1	Osoba fizyczna: rolnik, małżonek rolnika lub domownik, pełnoletni. *		
2	Nie prowadzi działalności pozarolniczej.		
3	Osoba fizyczna jest zainteresowana rozpoczęciem działalności pozarolniczej.		
4	Osoba fizyczna nie korzystała dotychczas z usługi doradczej „Doradztwo w zakresie rozpoczęcia działalności pozarolniczej”.		

Zaznacz poprzez wstawienie znaku X

*Uznaje się, że rolnik to sobą fizyczna która kieruje gospodarstwem, ponosi i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa i podejmuje wszelkie decyzje dotyczące jego prowadzenia.

Wymagane udzielenie odpowiedzi TAK na wszystkie pytania – spełnienie kryterium dostępu.

VI. Załączniki

1. Planowanie Rozwoju Działalności Pozarolniczej – aplikacja Excel.